

Seitsemän askelta muistiystävälliseen Suomeen

Viime viikkoina on käyty kiivasta ja tarpeellista keskustelua ikääntyneiden hoivasta. Keskustelun keskiöön on noussut hoitajamitoitus, mutta aiheesta on poikunut myös monia muita juonteita.

Esimerkiksi vanhuspalvelulain uudistus ja muistisairaiden mahdollisuudet tulla kuulluksi ovat myös nousseet keskusteluun. Muistijärjestöjen teemana vuosina 2019 ja 2020 on ”muistiasia on kaikkien asia”. Teemasta voi lukea monia merkityksiä – muun muassa sen, että muistisairaiden ihmisten palvelut ja tuki eivät ole ratkaistavissa yksittäisellä teolla tai ”jonkun muun” toimesta.

Muistiasia on kaikkien asia myös niin, että etenevät muistisairaudet ovat haaste muuallakin kuin nopeasti ikääntyvässä Suomessa. Muistisairauksien merkitykseen on herätty maailmanlaajuisesti: vuonna 2015 sairastuneita oli koko maailmassa noin 47 miljoonaa, ja määrän ennakoitaan kasvavan 132 miljoonaan vuoteen 2050 mennessä. Jossain puolella maailmaa joku sairastuu muistisairauteen joka kolmas sekunti. Isoihin kysymyksiin tarvitaan isoja ratkaisuja. Maailman terveysjärjestö WHO on kerännyt muistisairauksiin liittyvät toimenpiteet globaalin toimintasuunnitelmaan muistisairauksien selättämiseksi vuosille 2017-2025.

WHO:n ohjelmassa on seitsemän toiminta-aluetta, joiden alle on koottu kymmeniä toimenpiteitä. Toimenpiteistä osa suuntautuu WHO:n jäsenvaltioiden vastuulle. Toimintasuunnitelman toiminta-alueet ovat vapaasti suomennettuina:

1. Muistisairaudet kansanterveydellisenä prioriteettina
2. Muistiystävällisyys ja ymmärrys sairaudesta
3. Muistisairauksien ennaltaehkäisy
4. Diagnoosi, hoito, hoiva ja tuki
5. Tuki muistisairaalle läheisille tai muistisairasta hoitaville
6. Informaatiojärjestelmät – toimivat tietovarannot ja rekisterit muistisairauksiin liittyen
7. Tutkimus ja innovaatiot

Suomen kannalta WHO:n lista on rohkaiseva: esimerkiksi muistisairauksien ennaltaehkäisy on nostettu Suomessa ensimmäisenä maana Kansallisen muistiohjelman tavoitteeksi ja Suomessa on tehty tärkeää ennaltaehkäisyyn liittyvää tutkimusta. Toisaalta liian monen sairastuneen hoitopolku ei etene saumattomasti tai sairastuneen läheiset sinnittelevät ilman tarvittavaa tukea.

WHO:n tavoitteiden kattava toteutuminen vaatii johdonmukaista, yhteistä työtä muistisairauksien ennaltaehkäisyyn, muistisairaiden ihmisten ja muistiperheiden tuen ja palveluiden sekä aiheeseen liittyvän tutkimuksen ja työtapojen kehittämisen eteen. Muistiasia on kaikkien asia. Kattojärjestömme Alzheimer Disease International on raportissaan todennut, että muistisairaudet ovat monimutkainen terveyteen, sosiaalipalveluihin ja talouteen liittyvä kysymys, joka vaatii tarkastelua kokonaisuutena. Tekemistä on koko muistityön kentälle!

Kirjoittaja:

Kirsti Kuusterä
Muistiliitto, asiantuntija

